

Bez zastrzeżeń formalno-prawnych
Zbigniew Czerniński - adwokat

UCHWAŁA NR XXXVIII / 262 / 2014

RADY GMINY BRZUZE

z dnia 4 listopada 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2014- 2020**

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z 2012 r. poz. 1544 i 1548, z 2013 r. poz. 509, 1650, z 2014 r. poz. 567, 598, 1004, 1146, 1188) art.4 ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z 2013 r. poz.1563, z 2014 r. poz. 822, 1188) Rada Gminy uchwała, co następuje:

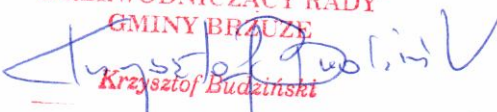
- § 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzuze w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzuze.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZACY RADY
GMINY BRZUZE
Krzysztof Budziński

UZASADNIENIE
do Uchwały Rady Gminy Brzuze
w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2014- 2020

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Brzuze została opracowana zgodnie z zapisem ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z 2012 r. poz. 1544 i 1548, z 2013 r. poz. 509, 1650, z 2014 r. poz. 567, 598, 1004, 1146, 1188), która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Opracowana strategia jest komunikatem skierowanym do lokalnej społeczności, stanowi wyraz troski gminy o pomyślność obywateli, ukazuje zamierzone działania. Strategia ma szansę stać się nową jakością w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie gminy Brzuze oraz w pełni wykorzystać aktywność społeczną i potencjał drzemący w jej mieszkańcach. Stanowić będzie podstawę do odpowiedniego ukierunkowania dotychczasowej pracy socjalnej w środowisku na szeroko pojętą profilaktykę zapobiegającą niepożądanym zjawiskom społecznym, zmniejszającą krąg potencjalnych świadczeniobiorców.

PRZEWODNICZACY RADY
GMINY BRUZE

Krzysztof Budziński

Załącznik nr 1

Do Uchwały Rady Gminy Brzuze

Nr XXXVIII/262/2014 z dnia 4 listopada 2014 r

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
NA TERENIE GMINY BRZUZE
NA LATA 2014-2020**

Brzuze 2014 r.

SPIS TREŚCI

I.WPROWADZENIE.....	3
II.METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	4
III.KANONY POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	6
IV.RAPORT O STANIE GMINY BRZUZE.....	9
1.POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ.....	9
2.INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	10
3.GOSPODARKA.....	11
4.TURYSTYKA.....	14
5.MIESZKAŃCY.....	15
6.GMINA BRZUZE NA TLE POZOSTAŁYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO.....	28
V.ANALIZA SWOT.....	31
1.UWAGI OGÓLNE.....	31
2.ANALIZA SWOT GMINY BRZUZE.....	33
VI. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT.....	36
1.NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY BRZUZE.....	36
VII. OBOWIĄZUJĄCE USTAWODAWSTWO.....	37
VIII.STRATEGIA I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.....	42
1.MISJA, OBSZARY INTERWENCJI, CELE PODSTAWOWE, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I SPODZIEWANE EFEKTY.....	42
2. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII I PODMIOTY WSPIERAJĄCE.....	58
3.WDROŻENIE I MONITOROWANIE STRTEGII.....	58

4.FINANSOWANIE STRATEGII.....	60
5. OKRES REALIZACJI PROGRAMU.....	60
6. WSPARCCIE SZKOLENIOWE I EKSPERCKIE ZWIĄZANE Z ZAPLANOWANYMI USŁUGAMI.....	60
IX. ZAKOŃCZENIE.....	61

I. WPROWADZENIE

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka.

Obowiązujący dotychczas model pomocy społecznej polegający głównie na udzieleniu bezpośredniego wsparcia finansowego potrzebującym, choć doraźnie skuteczny konserwuje zastaną sytuację w sferze pomocy społecznej. Zadaniem pracy socjalnej powinna być również szeroko pojęta profilaktyka mająca na celu zapobieganie niepożądanym zjawiskom społecznym i zmniejszanie kręgu potencjalnych świadczeniobiorców.

Sytuacja gospodarcza, narastanie problemów społecznych, powiększania obszarów i problemów wychowawczych wśród dzieci i młodzieży oraz patologii społecznych wywołanych m. in. trudnościami adaptacyjnymi młodego pokolenia sprawiają, że konieczne jest wypracowanie planów i narzędzi zapobiegania tym niepokojącym zjawiskom. Potrzeba sformułowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest odpowiedzią na realną sytuację ekonomiczno-społeczną mieszkańców.

Z samej istoty strategii wynika jej długofalowość. W typowaniu obszarów interwencji i przyjmowanych celach i zadaniach koncentrowano się na globalnym ujęciu problemów tak, by oderwać się od doraźnych i efektywnych działań, być może ważnych w danej chwili, jednakże niekoniecznie istotnych z punktu widzenia całościowej wizji rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy.

Dokument niniejszy jest również zapisem dążenia władz gminy do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków życia na jej terenie. Pomyślność wspólnoty samorządowej zależy bowiem od wielu czynników, wśród których komfort życia i ład społeczny grają niebagatelną rolę. Strategia jest komunikatem skierowanym do lokalnej społeczności, stanowi wyraz troski gminy o pomyślność obywateli, ukazuje zamierzone działania. Bezrobocie, ubóstwo, zapewnia możliwości samorealizowania się młodzieży, integracji osób starszych i niepełnosprawnych są ważnymi wyznacznikami w dokonywanej przez mieszkańców ocenie działalności władz samorządowych i własnego poziomu życia. Strategia ma szansę stać się nową jakością w relacjach pomiędzy uczestnikami życia społecznego na terenie gminy Brzuze oraz w pełni wykorzystać aktywność społeczną i potencjał drzemiący w jej mieszkańcach.

II.METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Strategią zwykło się określać dokument, który wybranym przemyślanym, założonym do osiągnięcia celom przypisuje cały wachlarz zadań, określa środki i metody ich realizacji, w sposób całościowy i przemyślany wytycza kierunki, typuje priorytety, wskazuje zagrożenia. Rozwiązania szczegółowe opracowania bywają wielorakie i operują różnym poziomem uszczegółowienia. Zawiera również metody oceny (ewaluacji) i wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Jednak z założenia, biorąc pod uwagę stosunkowo długi horyzont czasowy (7 lat), strategia musi być dokumentem o stosunkowo dużym poziomie ogólności. Dynamika procesów społecznych i warunkujących je procesów ekonomicznych jest tak duża, że dokumenty planistyczne muszą stwarzać możliwości modyfikacji i poprawek.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumenty przyjęto następujący tryb postępowania:

1. określenie misji gminy w zakresie polityki społecznej zawierającej cel nadrzędny, do którego władze wspólnoty samorządowej zamierzają dążyć;
2. wskazanie celów operacyjnych służących osiągnięciu wytyczonych celów podstawowych;
3. wskazanie oczekiwanych efektów wdrażanego programu, określenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań;
4. wskazanie celu podstawowego, które władze gminy zamierzają osiągnąć w każdym z wytypowanych obszarów;
5. określenie obszarów interwencji najważniejszych z punktu widzenia prowadzonej polityki społecznej z którą analizą występujących problemów

W zasadniczej części strategii można wyróżnić trzy części.

Część pierwsza - raport o stanie gminy zawiera ocenę aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Brzuze. Z uwagi na tematykę opracowania (strategia dotycząca problemów społecznych) raport dotyczy tych dziedzin, które w największym stopniu wpływają na aktualny poziom życia mieszkańców gminy. Dlatego też znajduje się tutaj opis infrastruktury technicznej, stanu gospodarki, sytuacji demograficznej, problemów społecznych na terenie gminy.

Część druga - to właściwa wszystkim strategiom tzw. Analiza SWOT. Obejmuje ona szanse i zagrożenia, wskazuje mocne i słabe strony gminy, analizuje perspektywy, projekcje w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej i tych sfer życia, które bezpośrednio jej dotyczą. Analiza SWOT została dokonana na specjalnie zorganizowanych w tym celu

warsztatach, których uczestnikami byli liderzy lokalnej społeczności, radni, władze i pracownicy Urzędu Gminy.

Część trzecia - to wytyczenie misji gminy oraz wskazanie wspomnianych wcześniej obszarów, przypisanie im celów szczegółowych, skonkretyzowanych zadań oraz oczekiwanych efektów. Ich wybór został poprzedzony rzetelną oceną stanu faktycznego, uwarunkowaniami mikro i makro ekonomicznymi, wnioskami wypływającymi z dokonanej analizy SWOT oraz potrzebami lokalnej społeczności. Nie bez znaczenia były również dotychczasowe doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych, będące udziałem zwłaszcza pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

III. KANONY POLITYKI SPOŁECZNEJ

Z dniem 1 maja 2004 r. Rzeczpospolita Polska stała się członkiem Unii Europejskiej i dlatego też bierze udział w programach wspólnotowych dotyczących również rozwiązań społecznych. Unia Europejska jest rzecznikiem aktywnej polityki społecznej. Ma ona pozwalać na skuteczne radzenia sobie państw członkowskich z najpoważniejszymi bolączkami społecznymi, takimi jak wykluczenie społeczne.

Rada Europejska w grudniu 2000 r. w Nicei przyjęła konkretne wytyczne w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego (Agenda Społeczna). Zasadniczym celem przewidzianym w Agendzie jest „bardziej spójne społeczeństwo: równe szanse dla wszystkich” Natomiast podstawowym narzędziem realizacji tego celu jest zastosowanie otwartej metody koordynacji. Ma ona prowadzić do opracowania jednej listy wspólnych celów dla integracji społecznej, emerytur i rent oraz opieki zdrowotnej, włączając w to cele horyzontalne, takie jak równość szans i dostęp do rynku pracy.

Otwarte metody koordynacji to sposób na podejmowanie i realizowanie wspólnych działań w obszarze polityki społecznej. Założenia podstawowe tej metody polegają na wyznaczeniu wspólnych celów na podstawie uzgodnionego metodologicznie opisu zjawisk społecznych. Zarówno dla opisu zjawisk społecznych, jak i wyznaczaniu celów zdefiniowano i przyjęto szereg wskaźników. Odnoszą się one do całej gospodarki (tzw. wskaźniki strukturalne) oraz do obszarów socjalnych.

W 2005 r. przyjęta została przez Komisję Europejską druga faza Agendy Społecznej, obejmująca okres do 2010 r. Jej mottem stało się sformułowanie: „Społeczna Europa w gospodarce światowej: zatrudnienie i szansa dla wszystkich”

Agenda Społeczna przewiduje modernizację modelu społecznego w Europie w oparciu o realizację założeń Agendy Lizbońskiej. Nowa Agenda mówi o konieczności gwarancji zatrudnienia i zwiększenia szans na jego osiągnięcie. Wszystko to w oparciu o dynamiczny wzrost gospodarczy Unii, osiągnięty dzięki modernizacji rynku pracy poprzez innowacje i nowe technologie oraz zwiększenie ochrony socjalnej.

Europejski Model Społeczny opiera się na przekonaniu, że możliwe jest pogodzenie wymogów szybkiego rozwoju ekonomicznego z realizacją celów społecznych (bezpieczeństwo zatrudnionych do sfery publicznej itp.)

Poza programami wspólnotowymi opracowane są dokumenty krajowe. Rada Ministrów RP opracowała założenia aktywnej polityki społecznej na lata 2014 – 2020. Dokument ten, przyjęty 13 września 2005 r. nosi nazwę STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2014-2020.

Strategia wytycza 7 priorytetów, które zdaniem władz, szybko wdrożone i realizowane przyczynią się do rozwiązania trapiących Polskę problemów społecznych. Sformułowanie

priorytetów poprzedzono diagnozą stanu obecnego ze szczególnym uwzględnieniem demografii, ubóstwa, kondycji i zagrożeń współczesnej rodziny i społeczeństwa obywatelskiego. Dokument ten formułuje pożądany do osiągnięcia cel prowadzonej polityki społecznej, którym ma być zbudowanie na poziomie krajowym zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli. Sformułowane priorytety krajowe są następujące:

- poprawa warunków dla powstania i funkcjonowania rodzin. Wsparcia rodzin w wychowywaniu i edukacji dzieci;
- integracja społeczna i zawodowa imigrantów;
- partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych;
- aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych;
- budowa systemu wsparcia dla osób w wieku produkcyjnym;
- wdrożenie aktywnej polityki społecznej;
- kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych;

Władze województwa kujawsko-pomorskiego opracowały program wojewódzki pod nazwą „Stymulowanie Rozwoju Pomocy Społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim Perspektywa Środowiskowa i Instytucjonalna”. Wytyczono w niej misję województwa, czyli „Zintegrowane działania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniając potencjał wszystkich lokalnych partnerów”. W celu realizacji misji określono niżej wymienione cele operacyjne:

1. Edukacja i rozwój kadry pomocy społecznej.
2. Identyfikacja i badanie natężenia problemów społecznych w sferze pomocy społecznej.
3. Usprawnienie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej.
4. Profilaktyka i działania na rzecz wychodzenia z kręgu pomocy społecznej.
5. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury pomocy społecznej.

Władze powiatu rypińskiego opracowały w 2006 r. własną Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych. W dokumencie tym wyodrębniono 5 obszarów problemów związanych z pomocą społeczną. W każdym z tych obszarów wytyczono

cel strategiczny oraz działania służące osiągnięciu celu. Nazwy obszarów i wytyczone cele zaprezentowano w poniższej tabeli.

Obszar problemowy	Wytyczony cel strategiczny
Ludzie starzy	Poprawa jakości życia ludzi starszych
Osoby niepełnosprawne	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i ich integracja ze społeczeństwem.
Dzieci, młodzież i rodzina	Działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin patologicznych i zagrożonych patologiami, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży.
Osoby bezrobotne	Ograniczenie zjawiska bezrobocia na terenie powiatu rypińskiego.
Osoby uzależnione	Ograniczenie zjawiska uzależnień na terenie powiatu rypińskiego.

IV. RAPORT O STANIE GMINY BRZUZE

1. POŁĘŻENIE, POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ

Gmina wiejska Brzuze położona jest we wschodniej części województwa kujawsko – pomorskiego w powiecie rypińskim. Gmina sąsiaduje:

- od północy z gminą Wąpielsk;
- od wschodu z gminą wiejską Rypin;
- od południa z gminą Chrostkowo w powiecie lipnowskim;
- od zachodu z gminami Zbójno i Radomin w powiecie golubsko-dobrzyńskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 87 km². Użytki rolne zajmują ok. 80% powierzchni gminy, lasy zaledwie 6%.

Brzuze położone jest w odległości 54 km od Torunia i 165 km od Warszawy. Odległość od ośrodka powiatowego w Rypinie wynosi 11 km.

Administracyjnie gmina dzieli się na 17 jednostek pomocniczych (sołectw). Poniżej przedstawiono spis miejscowości gminy Brzuze wraz z liczbą mieszkańców każdej z nich uszeregowane w kolejności alfabetycznej.

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1.	Brzuze	384
2.	Dobre	341
3.	Giżynek	327
4.	Gulbiny	265
5.	Kleszczyn	220
6.	Łączonek	142
7.	Marianowo	103
8.	Okonin	167
9.	Ostrowite	1308
10.	Przyrowa - Mościska	138
11.	Piskorczyń	134
12.	Radzynek	250
13.	Somsiory	173
14.	Trąbin Rumunki	230
15.	Trąbin Wieś	292
16.	Ugoszcz	559
17.	Żałe	436

*Podstawa: Dane UG w Brzuzem – stan na 31.12.2013r.

Wg danych gminy na koniec 2013 r. w gminie były na stałe zameldowane 5 469 osoby. Wskaźnik zaludnienia wynosił 63,4 osób na 1km².

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wynosiła wg danych GUS 17,9 km . Sieć kanalizacyjna jest sukcesywnie rozbudowywana.

Na terenie gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków:

- osiedlowa oczyszczalnia ścieków w Ostrowitem;
- należąca do gminy oczyszczalnia ścieków w Ugoszczu obsługująca część wsi Brzuze, Ostrowite i Ugoszcz.

Sieć wodociągowa

Długość sieci wodociągowej głównej na terenie gminy Brzuze wynosiła w 2013 r. 130,5 km i obsługiwała ona 1137 budynków mieszkalnych. Sieć wodociągowa zasilana jest z gminnych ujęć wody w miejscowościach Trąbin, Ostrowite i Ugoszcz oraz w przypadku sytuacji kryzysowych (awarii stacji) istnieje możliwość partnerskiego poboru wody z ujęcia Gminy Rypin - Borzymin. Ta sytuacja może działać w odwrotnym kierunku.

Gazownictwo

Na terenie gminy gaz przewodowy nie jest dostępny. Tereny gminy oddalone są od gazociągów tranzytowych i brak jest stacji redukcyjnych średniego ciśnienia. Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu propan – butan magazynowanego w butlach oraz zbiornikach przydomowych.

Drogi

Gmina położona jest w znacznej odległości od głównych szlaków komunikacyjnych. Przez jej teren nie przebiegają drogi krajowe. Najważniejsze znaczenie dla sieci drogowej posiadają drogi wojewódzkie – 543 Grudziądz – Rypin i 556 Ostrowite – Zbójno. Uzupełnieniem dróg wojewódzkich są drogi powiatowe i gminne. Obszar gminy jest stosunkowo dobrze obsłużony komunikacyjnie, jednakże drogi wymagają remontów i modernizacji. W ostatnich latach wybudowano kolejne 8,6 km nowych dróg.

Przewozy pasażerów

Drogowe przewozy pasażerów na terenie gminy zapewniają placówki przedsiębiorstwa PKS w Rypinie i Golubiu – Dobrzyniu. Możliwe są bezpośrednie połączenia z Rypinem, Lipnem, Golubiem – Dobrzyniem, Bydgoszczą i Toruniem.

Gospodarka odpadami

Nieczystości stałe z gminy Brzuze wywożone są przez specjalistyczną firmę, z którą gmina podpisała stosowną umowę w tym zakresie. Firma wyposaża gospodarstwa w pojemniki na odpady stałe i opróżnia je w ustalonych terminach. Odpady trafiają na składowisko odpadów

w sąsiedniej gminie Rypin, w miejscowości Puszcza Miejska, która posiada stosowną infrastrukturę do ich degradacji.

Elektroenergetyka

Sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy. Obecny system zaopatrywania mieszkańców w energię elektryczną w pełni pokrywa istniejące zapotrzebowanie, jednakże wymaga on stopniowej modernizacji chociażby na zastępowaniu linii napowietrznych bardziej nowoczesnymi kablami podziemnymi.

Infrastruktura komunikacji elektronicznej

Na całym obszarze gminy dostępna jest telefonia przewodowa i potrzeby mieszkańców mogą być w pełni zaspokojone. Jedynym ograniczeniem jest bariera kosztowa występująca po stronie indywidualnych odbiorców. Ponadto gmina pozostaje w całości w zasięgu działających na polskim rynku operatorów telefonii komórkowej.

3. GOSPODARKA

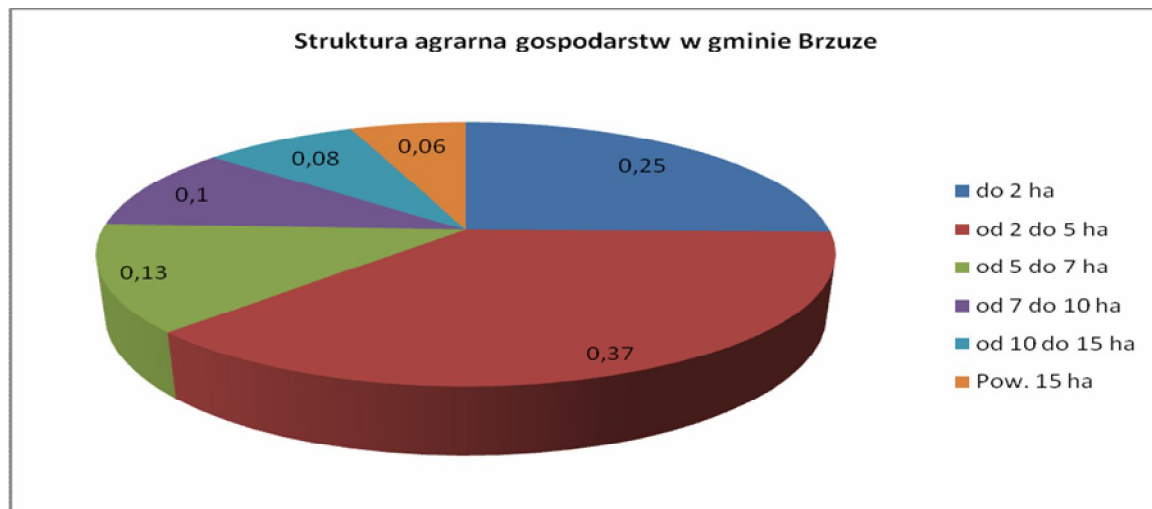
Region, do którego przynależy gmina Brzuze to tereny o podstawowej funkcji rolniczej. Dlatego też dominuje gospodarka rolna. Choć gleby w gminie nie należą do najbardziej urodzajnych to łagodna rzeźba terenu i umiarkowany klimat sprzyjają produkcji rolnej. Ograniczeniem jest niewystarczający poziom opadów atmosferycznych. Uzupełnieniem działalności rolniczej jest działalność produkcyjna i usługowa. Rozwija się również turystyka dzięki położonym na terenie gminy jeziorom. Pewnym ograniczeniem jest natomiast niska lesistość gminy

Rolnictwo

Na obszarze gminy dominującą, a właściwie jedyną formą jest rolnictwo indywidualne. Struktura agrarna gminy nie jest zbyt korzystna. Gospodarstwa o powierzchni pow. 10 ha stanowią zaledwie 26% ogółu.

Grupy obszarowe użytków Rolnych	Liczba gospodarstw
Ogółem	1080
do 2 ha	290
od 2 do 5 ha	313
od 5 do 7 ha	168
od 7 do 10 ha	117
od 10 do 15 ha	108
Pow. 15 ha	84

*Podstawa: Dane UG w Brzuzem – stan na 21. 12. 2013 r.

Produkcja roślinna i zwierzęca

W strukturze zasiewów dominują zboża. Na dalszych miejscach lokują się rośliny okopowe oraz kukurydza. Rodzaje upraw uwarunkowane są bonitacją gleb oraz rodzajami hodowli.

Wyszczególnienie	Ogółem	
	W ha	Ilość gospodarstw
pszenica		
-jara	74,82	129
-ozima	707,34	293
żyto	73,87	136
Jęczmień		
-jary	711,17	434
-ozimy	134,90	16
owies	31,99	30
pszenżyto		
-jare	38,38	15
-ozime	1021,63	443
mieszanki zbóż		
-jare	567,73	463
-ozime	93,69	158
ziemniaki	38,96	165
rzepak ozimy	490,08	50
buraki cukrowe	180,33	48
kukurydza na ziarno	86,89	34

kukurydza na zielonkę	241,60	138
-----------------------	--------	-----

*Podstawa: Dane GUS- Powszechny Spis Rolny 2010 r.

Hodowla obejmuje głównie trzodę chlewną i bydło. Wysoki odsetek gospodarstw utrzymujących oba typy produkcji wskazuje na brak specjalizacji w hodowli. Bez zwierząt gospodarskich funkcjonowało 345 gospodarstw rolnych.

Zwierzęta hodowlane	Ilość sztuk	Ilość gospodarstw
Bydło	4985	251
- w tym krowy	2493	229
Trzoda chlewna	11758	254
-w tym lochy	1272	224
Konie	40	18
Kozy	38	bd.
Kury	9317	bd.

*Podstawa: Dane GUS – Powszechny Spis Rolny 2010 r.

Wyposażenie techniczne rolnictwa w gminie Brzuze w 2010 r. przedstawiało się następująco:

- ciągniki rolnicze – 598 szt.;
- samochody ciężarowe – 18 szt.;
- kombajny zbożowe – 58 szt.;
- kombajny ziemniaczane – 4` szt.

W ostatnich latach obserwowane są znaczące zmiany w parku maszynowym rolników. Programy pomocowe Wspólnoty Europejskiej, umożliwiające uzyskanie zwrotu części kosztów poniesionych na zakup maszyn i urządzeń oraz dostęp do niedrogich, używanych maszyn spowodowały korzystne zmiany ilościowe i jakościowe w wyposażeniu technicznym rolnictwa.

Pozarolnicza działalność gospodarcza

Rolniczy charakter gminy przesądza o tym, że niewiele jest podmiotów prowadzących działalność gospodarczą niezwiązaną z rolnictwem. Najwięcej jest małych zakładów usługowych z branży budowlanej, mechaniki samochodowej oraz związanych z obsługą rolnictwa. Choć ilość podmiotów gospodarczych systematycznie wzrasta w niewielkim stopniu przekłada się to na wzrost liczby miejsc pracy. Znaczącymi pracodawcami są również działające na terenie gminy instytucje. Do najważniejszych zakładów produkcyjnych i usługowych należą:

- WITKO – Witkowski Włodzimierz w Ostrowitem (produkcja wyrobów z drutu i z tworzyw sztucznych);

- ROLAND Józef Kropkowski – w Brzuzem (wyroby z drutu);
- Gminna Spółdzielnia SCH w Brzuzem z siedzibą w Lipnie (produkcja pieczywa);
- Zakład Produkcji Ciastek AGATKA w Brzuzem;
- Zakład Produkcji Mebli łazienkowych w Brzuzem;
- Zakład Wyrobów z Drutu w Kleszczynie;
- Zakład „LEWTECH” w Ostrowitem.

Handel

Sieć sklepów na terenie gminy Brzuze jest dobrze rozwinięta i dostosowana do potrzeb lokalnego rynku. Dominują placówki oparte na samo zatrudnieniu prowadzących je osób i ich rodzin.

4. TURYSTYKA

Uzupełniającą w stosunku do rolnictwa funkcją gminy Brzuze może stać się turystyka. Walory przyrodnicze w postaci czystych jezior (najważniejsze z nich to Trąbińskie, Długie i Łączonek) oraz czystego środowiska powodują, że tereny gminy mogą być doskonałym miejscem wypoczynku. Obecnie w gminie działają trzy gospodarstwa agroturystyczne. Są to:

- Gospodarstwo agroturystyczne Jolanty i Piotra Przybylskich w miejscowości Żałe;
- Gospodarstwo agroturystyczne Marianny i Wincentego Przybylskich w Kleszczynie – Studziance. Gospodarstwo posiada 20 miejsc noclegowych, plac zabaw dla dzieci oraz pole namiotowe. Zlokalizowane bezpośrednio nad jeziorem oferuje pełne wyżywienie oraz dodatkowe atrakcje w postaci ryb, możliwości korzystania z rowerów wodnych, łódek i kajaków;
- Gospodarstwo Urszuli Skowrońskiej w Somsiorach oferujące gościom 10 miejsc noclegowych, wycieczki rowerowe, kontakt ze zwierzętami oraz przejażdżki konne;
- Gospodarstwo agroturystyczne Urszuli Pilarskiej w Gulbinach.

Gmina posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, których odwiedzenie może urozmaicić pobyt potencjalnym turystom. W poszczególnych miejscowościach są to:

- Żałe – kościół parafialny z 1937 r.; grodzisko wczesnośredniowieczne „Kopiec”, cmentarz z końca XIX w.;
- Somsioły – grodzisko wczesnośredniowieczne „Szaniec”;

- Giżynek – zabytkowy dworek z początku XX w.;
- Liczne pomniki przyrody (dęby, buki, klony)
- Ostrowite – dwór z XIX w., kaplica z 1930 r.;
- Ugoszcz – dwór z XIX w. (Obecnie Dom Pomocy Społecznej „Kombatant”);
- Trąbin Wieś – kościół parafialny z 1881 r., cmentarz parafialny z XIX w.;
- Studzianka – kaplica odpustowa z 1704 r., grodzisko z XV w. nad Jeziorem Kleszczyńskim;

Dodatkowo miłośnicy wędrówek pieszych i tras rowerowych mają do dyspozycji ciekawy szlak turystyczny „Wokół źródeł Ruźca” oraz inny tzw. „zielony” szlak turystyczny.

5. MIESZKAŃCY

Wielkość populacji

Wskaźniki demograficzne mają zasadniczy wpływ na jakość życia, tempo wzrostu poziomu życia w gminie i szanse rozwojowe. Takie parametry jak: zachowanie równowagi pomiędzy płciami, właściwe proporcje pomiędzy grupami ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym decydują o przyszłości gminy, wykształcenie mieszkańców, dodatni poziom przyrostu naturalnego, gęstość zaludnienia, dodatnie saldo migracji. Sytuacja demograficzna w gminie Brzuze jest charakterystyczna dla obszarów pozamiejskich. Obserwowane jest słabnące tempo przyrostu naturalnego i ciągle ujemne saldo migracji. Liczba ludności w gminie systematycznie spada.

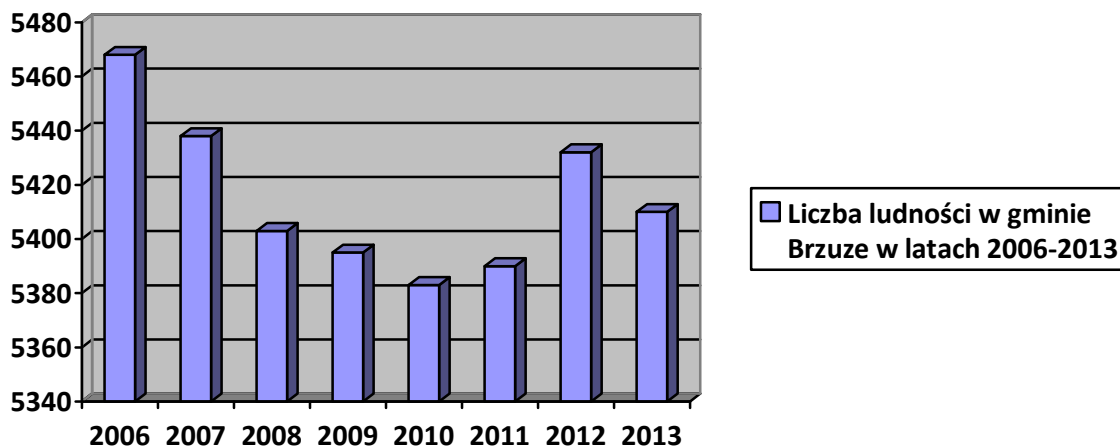
Poniżej przedstawione dane dotyczące populacji gminy na przestrzeni 8 ostatnich lat.

Wielkość populacji i zmiany w czasie

Rok	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
2006	5468	57	66	-9	-32
2007	5438	59	63	-4	-33
2008	5403	76	64	12	-6
2009	5395	56	65	-9	-22
2010	5383	58	70	-12	18
2011	5390	80	73	7	10
2012	5432	74	62	12	25

2013	5410	58	67	-9	-16
------	------	----	----	----	-----

*Podstawa: Dane GUS

Ruch naturalny ludności w gminie Brzuze w latach 2006-2013

Na dzień 31.12.2013 r. w gminie zamieszkało ogółem 5417 osób – 2732 mężczyzn i 2685 kobiet.

Struktura wiekowa

Poniższa tabela przedstawia populację gminy w rozbiciu na grupy wiekowe uwzględniając płeć (2013 r.)

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0 -4 lata	334	198	136
5 – 9 lat	310	159	151
10 – 14 lat	263	145	118
15 – 19 lat	343	170	173
20 – 24 lata	436	215	221
25- 29 lat	412	222	190
30 -34 lata	400	208	192
35 – 39 lat	384	195	189
40 – 44 lata	326	169	157
45 – 49 lat	314	176	138
50 – 54 lata	377	193	184
55 – 59 lat	407	207	200
60 – 64 lata	313	173	140
65 – 69 lat	232	111	121
70 – 74 lata	159	61	98
75 – 79 lat	171	65	106
80 – 84 lata	134	38	96
Powyżej 85	102	27	75
Razem	5417	2732	2685

*Podstawa: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2013 r.

Najliczniejszą grupą w gminie są osoby pomiędzy 20 a 24 rokiem życia.

Struktura ludności według wieku mająca wpływ na kształtowanie się struktur społeczno – ekonomicznych przedstawia się następująco:

Grupa wiekowa	Osoby	% ogółem
Wiek przedprodukcyjny:	1099	23,99
- kobiety	503	11,09
-mężczyźni	596	12,90
Wiek produkcyjny:	3380	58,74
-kobiety	1546	26,88
-mężczyźni	1834	31,86
Wiek produkcyjny mobilny:	2109	32,29
- kobiety	1024	13,28
- mężczyźni	1085	18,97
Wiek produkcyjny nie mobilny:	1271	22,93
- kobiety	522	9,76

- mężczyźni	749	12,17
Wiek poprodukcyjny:	938	16,66
- kobiety	636	11,23
- mężczyźni	302	5,43
Ogółem	5417	100

*Podstawa: Dane GUS 2013r.

Obecnie największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Jednakże w przyszłości zwiększać się będzie procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym. Na uwagę zasługuje również wkraczający na rynek pracy wyż demograficzny. Spowoduje to znaczące perturbacje na rynku pracy w przyszłości. Na dzień 31.12.2013r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 3380 osoby (1834 mężczyzn i 1546 kobiet).

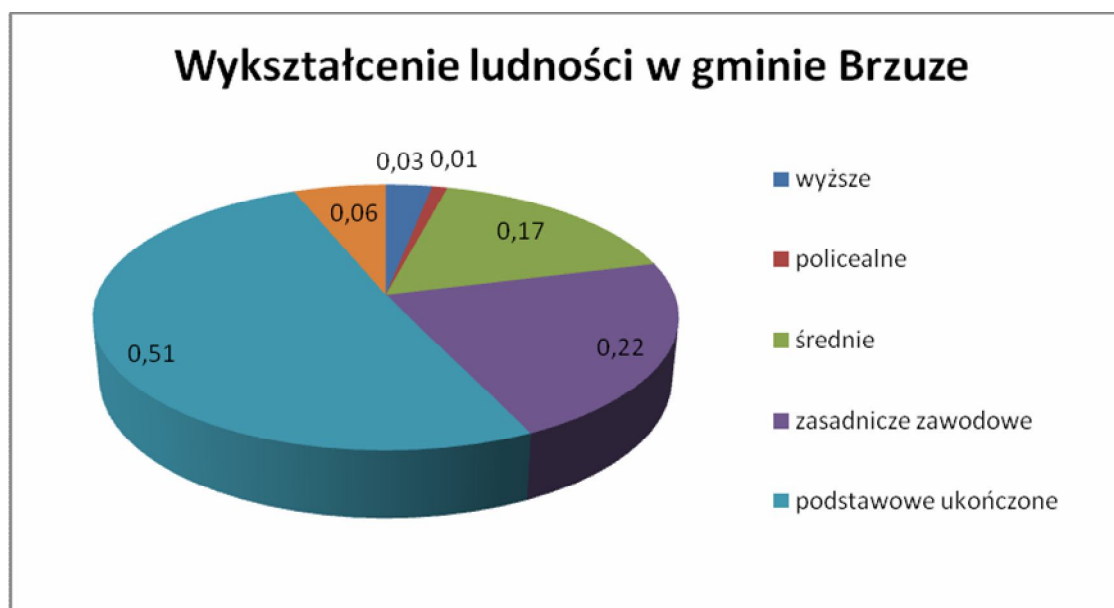
Poziom wykształcenia ludności

Niekorzystnie przedstawiają się natomiast wskaźniki dotyczące wykształcenia mieszkańców. Ponad 55% ogółu z nich legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, natomiast osób z wykształceniem wyższym jest zaledwie 3%.

Rodzaj wykształcenia	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Wyższe	142	85	57
Policealne	54	37	17
Średnie	737	444	293
Zasadnicze zawodowe	999	374	625
Podstawowe ukończone	2251	1162	1089
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	281	176	105

*Podstawa: Dane GUS Narodowy Spis Powszechny 2002r.

Wykres graficzny powyższych danych przedstawia się następująco:

Poziom bezrobocia

Bezrobocie należy do największych problemów społecznych w gminie. Istniejące podmioty gospodarcze nie mają wystarczającego potencjału, by stworzyć miejsca pracy dla bezrobotnych mieszkańców gminy. Rolnictwo natomiast, nawet w okresach rozwojowych, nie generuje przyrostu miejsc pracy, a w miarę wprowadzania coraz nowocześniejszych narzędzi ujawnia ukryte bezrobocie. Dlatego też w najbliższym czasie nie należy spodziewać się znaczącej zmiany na rynku pracy. Szansą dla gminy mogłyby być nowe inwestycje w gminie (choćby w zakresie przetwórstwa rolno –spożywczego czy turystyki) lub też na terenie pobliskiego Rypina czy Lipna

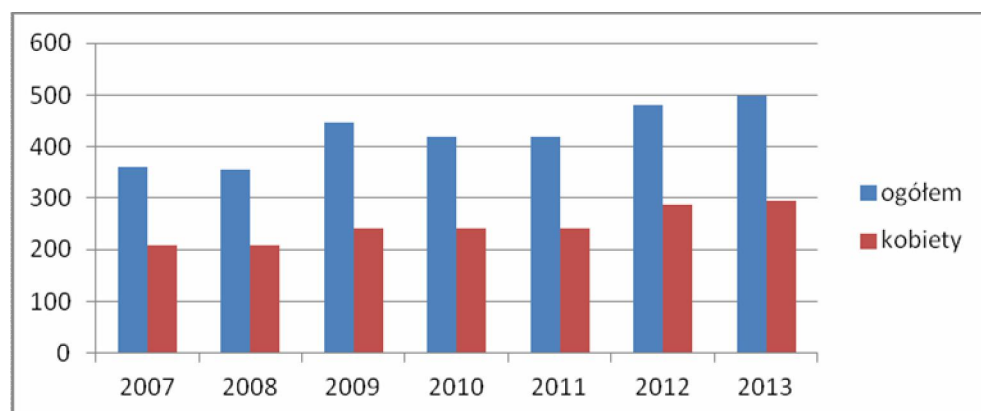
Dynamika bezrobocia w gminie Brzuze

Data	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiet	ogółem	w tym kobiety
31. 12. 2007 r.	360	208	53	12
31. 12. 2008 r.	355	207	68	22
31. 12. 2009 r.	447	241	95	38
31. 12. 2010 r.	420	241	51	15
31. 12. 2011 r.	419	241	64	26
31. 12. 2012 r.	482	287	60	26
31. 12. 2013 r.	499	296	36	11

*Podstawa: dane PUP w Rypinie

Graficzny obraz poniższej tabeli przedstawia się następująco:

Bezrobotni w gminie Brzuze w latach 2007-2013

Podobnie jak na obszarze całego kraju, wysoki wśród bezrobotnych jest udział osób młodych oraz długotrwale bezrobotnych. Ponadto bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest to, że niemal 85% bezrobotnych nie jest już uprawnionych do otrzymywania zasiłków.

Okres pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
Do 1 miesiąca	25	7
1 – 3 miesiąca	76	43
3 – 6 miesięcy	93	62
6 – 12 miesięcy	82	37
12 – 24 miesięcy	112	65
Powyżej 24 miesięcy	111	82

*Podstawa: dane PUP w Rypinie na dzień 31. 12. 2013 r.

Niski jest również poziom wykształcenia znacznej części bezrobotnych.

Rodzaje wykształcenia	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
Wyższe	29	24
Policealne i średnie zawodowe	111	78
Średnie ogólnokształcące	54	46
Zasadnicze zawodowe	146	74
Gimnazjalne i poniżej	159	74

*Podstawa: dane PUP w Rypinie na dzień 31. 12 2013 r.

Wiek bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
-------------------	---------------------	--------------

18 - 24	151	94
25 - 34	132	89
35 - 44	83	56
45 - 54	90	44
55 - 59	29	13
60 - 64	14	Nie dotyczy

*Podstawa: dane PUP w Rypinie na dzień 31. 12. 2013 r.

Pośrednictwem pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie.

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy zapewnia Ośrodek Zdrowia „Ostromed” w Ostrowitem. Usługi leczenia zamkniętego oraz specjalistyczne porady lekarskie dostępne są w Szpitalu Powiatowym w Rypinie.

Stan zdrowia mieszkańców gminy nie odbiega od średniej w województwie kujawsko – pomorskim. Do najczęstszych schorzeń należą choroby układu krążenia, choroby układu oddechowego, cukrzyca oraz wady postaw (dzieci i młodzieży) i zwyrodnienia stawów i kręgosłupa (dorośli). Przyczynami powyższego stanu rzeczy są niewłaściwe nawyki żywieniowe, brak profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób, niedostateczna aktywność fizyczno- ruchowa ludności.

Zaopatrzenie w leki zapewnia punkt apteczny w Ostrowitem.

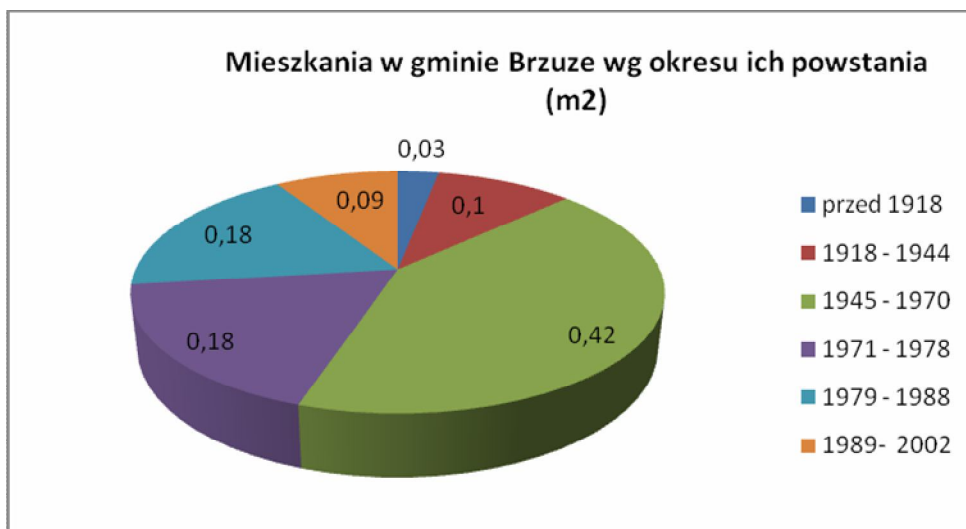
Stan infrastruktury mieszkaniowej

W gminie Brzuze, wg danych GUS, w 2012 r. istniało ogółem 1613 mieszkań o powierzchni 128 917 m² z czego 1593 o pow. 118 905 m² było stale zamieszkanym.

Okres budowy	Liczba mieszkań	Powierzchnia użytkowa (m²)
Przed 1918	70	3 953
1918 - 1944	172	11 458
1945 - 1970	673	47 510
1971 - 1978	251	20 180
1979 - 1988	227	20 347
1989 - 2002	92	9 674

*Podstawa: Dane GUS NSP 2002

Jak widać z załączonego zestawienia najwięcej (42%) stanowią mieszkania zbudowane pomiędzy 1945 i 1971 rokiem. Jednakże mieszkania powstałe w latach 1971 – 2002 stanowią łącznie 45% ogółu mieszkań. W związku z tym można stwierdzić, że stan substancji mieszkaniowej na terenie gminy jest dobry.

Na obszarze wiejskim dominującą formę budownictwa jest budownictwo jednorodzinne w typie budowy zagrodowej. Poszczególne miejscowości połączone są siecią dróg gminnych. Sytuacja mieszkaniowa ludności jest zadowalająca, zarówno jeśli chodzi o liczbę izb w przeliczeniu na 1 mieszkańca, jak i przypadająca na osobę powierzchnię użytkową.

Mieszkania wg ilości izb i powierzchni ogółem:

Liczba izb w mieszkaniu	Liczba mieszkań
1 izba	37
2 izby	186
3 izby	486
4 izby	408
5 i więcej izb	364

*Podstawa: Dane GUS NSP 2002

Powierzchnia mieszkania m ²	Liczba mieszkań	Metraż na 1 osobę (m ²)	Liczba mieszkań
Do 30	53	poniżej 7	34
30 - 39	122	7,0 – 9,9	79
40 - 49	170	10,0 – 14,9	272
50 - 59	216	15,0 – 19,9	250
60 - 79	302	20,0 – 29,9	390
80 - 99	261	30 i więcej	438
100 - 119	163	x	x
120 i więcej	176	x	x

*Podstawa: Dane GUS NSP 2002 r.

Systematycznej poprawie z roku na rok ulega stan wyposażenia mieszkań w podstawową infrastrukturę techniczną. Dotyczy to zarówno starań władz gminnych (budowa wodociągów

i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej), jak i dążenia właścicieli mieszkań do podnoszenia ich standardu.

Mieszkania wg wyposażenia:

Wyposażenie mieszkania	Liczba mieszkań
mieszkania ogółem	1613
wodociąg ogółem	1499
wodociąg przydomowy	247
wodociąg sieciowy	1070
bez wodociągu	147
ustęp splukiwany	1339
łazienka	1277
ciepła woda	814
CO zbiorowe	261
CO indywidualne	1211
piece	355

*Podstawa: Dane GUS NSP 2010r.

Szkolnictwo

Na terenie gminy funkcjonują niżej wymienione placówki oświatowe:

- Gminne Przedszkole w Ostrowitem;
- Gminne Przedszkole w Ugoszczu;
- Gminne Gimnazjum w Ostrowitem;

- Szkoła Podstawowa w Ostrowitem;
- Szkoła Podstawowa w Ugoszczu;
- Szkoła Podstawowa w Trąbinie;
- Szkoła Podstawowa w Radzynku.

Dane dotyczące szkolnictwa za 2012/13 r. przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Liczba pomieszczeń	Liczba oddziałów	Liczba komputerów
szkoły podstawowe	341	29	24	55
gimnazjum	172	15	7	32

Szczegółowe dane dotyczące dzieci i młodzieży szkolnej na dzień 31. 12. 2013 r. przedstawiono poniżej:

- młodzież ponad gimnazjalna – 375;
- młodzież szkolna – 341;
- młodzież gimnazjalna – 172;
- dzieci przedszkolne – 52

Kultura

W gminie prowadzona jest ożywiona działalność kulturalna. Organizowanych jest szereg imprez, a liczny i czynny udział lokalnych społeczności przesądza o ich sukcesie. Do najważniejszych z nich należą:

- konkurs wiedzy z różnych dziedzin;
- przegląd ludowych zespołów Ziemi Dobrzyńskiej;
- dożynki gminne;
- spotkania wigilijne dla seniorów i ludzi starszych;
- konkurs na oświetlenie bożonarodzeniowe domu;
- cykl imprez „Lato z gminą Brzuze”;
- konkurs palm wielkanocnych;
- impreza rekreacyjna „Rajd 13 jezior” (odbyło się już 11 edycji);
- konkurs na najbardziej estetyczne obejście (Mój Ogród, Moja zagroda);
- rozgrywki między sołectkie.

Prężnie działają: Koło Gospodyń Wiejskich i Ochotnicza Straż Pożarna. Funkcjonują dwa śpiewacze zespoły folklorystyczne – „Familianki”

Na uwagę zasługuje działająca świetlica w Brzuzem wyposażona w siłownię, urządzenia audio – video, stół do tenisa stołowego, stanowiska komputerowe. Ponadto w ramach programu odnowy wsi stworzono świetlice środowiskowe w Radzynku, Somsiorach i Ugoszczu. Szkolne świetlice środowiskowe działają natomiast w szkołach w Ostrowitem i Radzynku.

Gmina podejmuje szereg działań promocyjnych. Działa strona internetowa, wydano monografię gminy „Brzuze i okolice”, ze środków gminy dofinansowano wydawnictwo Włocławskiego Towarzystwa Naukowego „Dwory i Pałace na Ziemi Dobrzyńskiej”.

Pomoc społeczna

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w gminie Brzuze realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Formy pomocy są wielorakie, ale do najczęstszych należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i usługi opiekuńcze. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby które pozostają w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte długotrwałym bezrobociem. Beneficjentami pomocy społecznej są również osoby przewlekle chore, niedostosowane społecznie oraz ludzie starzy i samotni. Wsparciem dla działań gminy w zakresie pomocy społecznej jest działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie (wymiana informacji, skierowania do komisji lekarskich, szkolenia). Również dobrze układa się współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Toruniu. GOPS korzysta również z dostępnych funduszy PEFRON.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej w gminie Brzuze.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin				Liczba osób w tych rodzinach			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	67	74	210	255	585	671	671	871
Sieroctwo	x	x	2	2	x	x	4	3
Bezdomność	1	3	2	5	1	2	2	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	x	x	13	35	x	x	x	x
Bezrobocie	91	89	140	188	788	601	460	700
Niepełnosprawność	29	12	43	67	155	105	147	158
Długotrwała choroba	62	35	76	99	190	198	193	279
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	3	2	58	60	180	236	170	230
w tym:- rodziny niepełne	3	2	x	x	31	48	x	x
- rodziny wielodzietne	3	2	13	35	122	188	x	x
Alkoholizm	41	46	70	76	281	275	232	266
Narkomania	1	1	1	0	1	1	1	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	5	5	2	4	5	10	2
Przemoc w rodzinie	6	9	x	x	58	39	16	15
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzi opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	1	1	0	0	1	1	0	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

*Podstawa: Dane GOPS w Brzuzem

Wykorzystanie środków finansowych ogółem (za 2012 r.)

Zadania	Plan	Wykonanie	%
Zadania zlecone gminne	3.040.705	3.040.705	100,00%
Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne	1.139.735	1.139.735	100,00%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	24.050	24.050	100,00%
Zadania własne gminy: w tym	100.000	100.000	
- zasiłki celowe i w naturze	81.129	81.129	100,00%
-dotacja celowa na dożywianie dzieci w szkole	161.407	161.407	

*Podstawa: Dane GOPS w Brzuzem

Rodzaje Pomocy	Nakłady	Ilość osób/ilość świadczeń [2006 r.]
Zasiłki stałe	84.170	25/237
Świadczenia rodzinne	1.139.735	364/364
Świadczenia pielęgnacyjne	401.957	780/780
Zasiłki okresowe	137.000	133/368
Składki na bezp. emerytalne i rentowe	58.091	36/431
Ogółem	1. 820.953	1338/2180

*Podstawa: Dane GOPS w Brzuzem.

GOPS wypłaca również dodatki mieszkaniowe. Łączna wysokość świadczeń z tego tytułu w roku 2012 wyniosła 49 281 zł, a pomocą objęto 40 rodzin poprzez 349 świadczeń. I tak wypłacono:

- w zasobie gminnym: 31 świadczenia na kwotę 4223 zł;
- w zasobie wspólnot mieszkaniowych: 120 świadczenia na kwotę 21035 zł;
- w zasobie prywatnym: 108 świadczeń na kwotę 10857 zł;
- w zasobie innym: 90 świadczenia na kwotę 13166 zł.

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzuzem

Celem działalności GOPS jest:

1. zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
2. doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz doprowadzenie do integracji osób i rodzin ze środowiska,
3. umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji.

Profilaktyka zagrożeń społecznych

W gminie podejmowanych jest szereg działań mających na celu zapobieganie powstaniu patologii, zwłaszcza w zakresie problemów rodziny i uzależnień. Do najważniejszych należą:

- organizowanie pomocy psychologicznej (dyżury psychologa w gminie – 4 godziny miesięcznie i 2 godziny miesięcznie w gimnazjum);
- funkcjonowanie punktu informacyjno – konsultacyjnego – dyżury specjalisty terapii uzależnień;
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalany corocznie Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych;
- funkcjonowanie świetlic wsparcia dziennego w szkołach w Ostrowitem i w Radzynku;
- współfinansowanie wypoczynku dla dzieci – ferie zimowe i „Zielone wakacje”;
- współfinansowanie przez gminę programu „Niebieska Linia”.

Do działań z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki społecznej należą również organizowane w szkołach:

- konkursy literackie i plastyczne w szkołach;
- maraton trzeźwości;
- forum dyskusyjne poświęcone tematyce uzależnień i przemocy domowej;
- przeglądy szkolnych teatryków profilaktycznych;
- międzyszkolne turnieje w piłce nożnej rozgrywane pod hasłem „Żyj Zdrowo i Trzeźwo”.

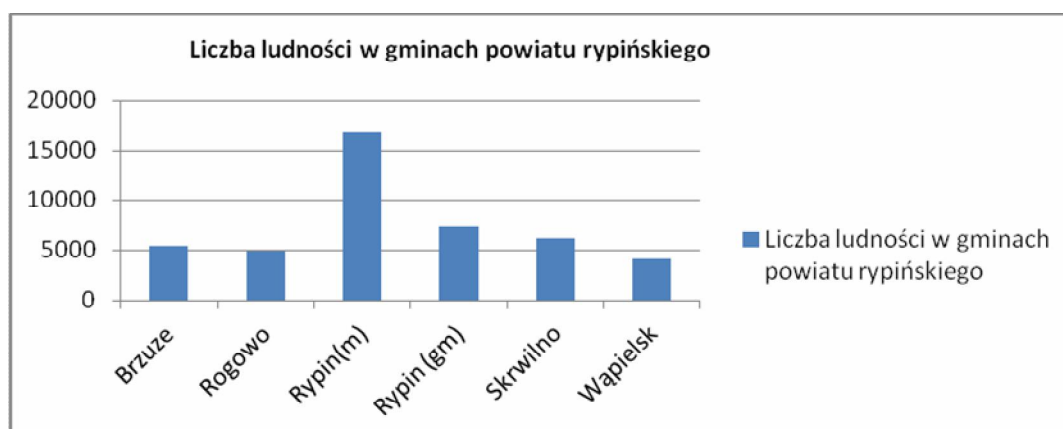
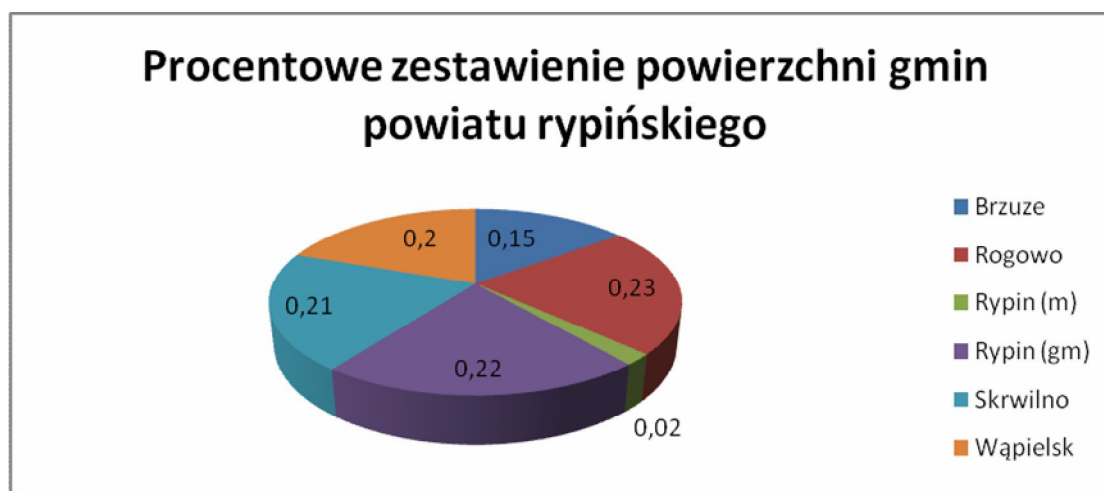
6. GMINA BRUZE NA TLE POZOSTAŁYCH GMIN POWIATU RYPIŃSKIEGO

Gmina Brzuze jest jedną z 6 gmin powiatu rypińskiego. Jest najmniejszą z gmin wiejskich pod względem zajmowanej powierzchni oraz 3 (w kolejności malejącej) pod względem liczby ludności.

Lp.	Gmina/miasto	Zajmowana Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności
1.	Brzuze	86,40	5417
2.	Rogowo	141,01	4857
3.	Rypin(m.)	10,96	16834
4.	Rypin (gm.)	132,08	7407
5.	Skrwilno	122,81	6096
6.	Wąpielsk	93,21	4112

*Podstawa: Dane GUS 2013r.

Graficzny obraz powyższej tabeli przedstawia się następująco:

Profil społeczno – gospodarczy gminy pozostaje zbliżony do pozostałych gmin powiatu rypińskiego. Podobna jest struktura użytkowania gruntów, charakter aktywności gospodarczej mieszkańców, struktura wiekowa.

Lp.	Gmina /miasto	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Grunty pozostałe
		Razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
1.	Brzuze	6 850	6 425	29	238	158	535	1 240
2.	Rogowo	8 000	6 094	12	1 078	816	4 449	1 531
3.	Rypin(gm)	11 024	9 685	112	801	426	992	1 178
4.	Rypin (m)	679	535	37	45	62	37	380
5.	Skrwilno	8 200	5 496	10	1 427	1 267	3 086	1 149
6.	Wąpielsk	6 490	5 829	99	201	361	1 965	923
Razem powiat		41 243	34 064	299	3 790	3 090	11 064	6 401

*Podstawa: Dane powiatu Rypińskiego (Plan Rozwoju Lokalnego).

Również wskaźniki dotyczące bezrobocia w gminach pozostają na zbliżonym poziomie.

Gmina	bezrobotni	2007	2008	2009	2010	2011
Rypin miasto	ogółem	1361	1508	1385	1323	1247
	kobiety	907	678	807	810	773
Brzuze	ogółem	360	355	447	420	419
	kobiety	208	207	241	241	241
Rogowo	ogółem	413	299	443	357	359
	kobiety	291	214	248	216	240
Skrwilno	ogółem	468	348	477	446	441
	kobiety	295	230	265	263	287
Wąpielsk	ogółem	364	281	352	308	277
	kobiety	256	198	219	187	181
Rypin-wieś	ogółem	567	364	595	513	487
	kobiety	394	238	351	316	322

*Podstawa: Dane PUP w Rypinie

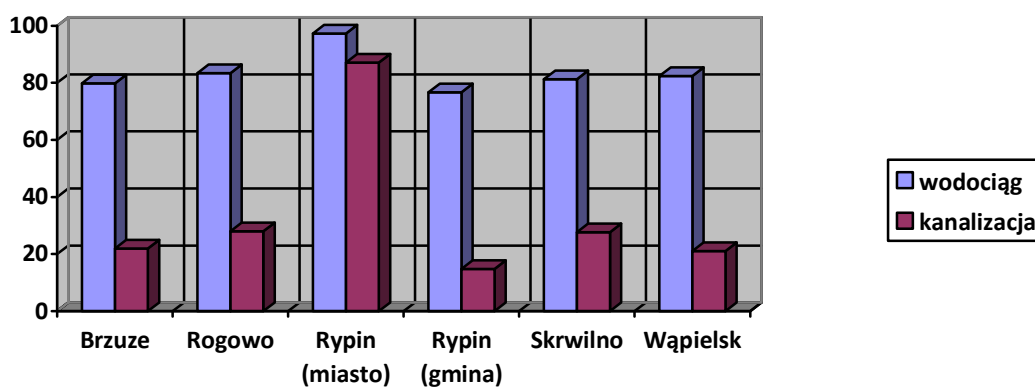
Porównanie wyposażenia gmin w podstawową infrastrukturę techniczną przedstawia się następująco:

Gmina	wodociąg (km)	wodociąg (osób)	kanalizacja (km)	kanalizacja (osób)
Brzuze	130,5	4344	17,9	518
Rogowo	145,3	4073	46,8	1366
Rypin (miasto)	31,0	14677	41,4	16397
Rypin (gmina)	188,8	5654	28,7	1093
Skrwilno	181,1	4990	11,7	1702

Wąpielsk	147,2	3394	13,1	869
----------	-------	------	------	-----

*Podstawa: Dane GUS 2013r.

W celu zobrazowania dostępności wodociągu i kanalizacji w poszczególnych gminach porównano wskaźniki procentowe dotyczące osób korzystających z infrastruktury wodno-ściekowej.

Jak widać z powyższego diagramu w wyposażeniu w podstawową infrastrukturę techniczną gmina Brzuze lokuje się nieco poniżej średniej gminnej, zarówno jeśli chodzi o wodociąg, jak i kanalizację sanitarną.

V. ANALIZA SWOT

1. UWAGI OGÓLNE

W planowaniu strategicznym stosowane są różne techniki analityczne oraz sposoby dochodzenia do konstruktywnych wniosków. Z uwagi na wagę zagadnienia należy przy tym korzystać ze sprawdzonych metod. Planowanie strategiczne powinno zostać podporządkowane następującym regułom:

- prezentacja alternatyw i ich selekcja (w tym kroku następuje ocena alternatyw według ustalonych kryteriów ewaluacyjnych i wybór jednej z nich);
- przyjęcie kryteriów ewaluacyjnych (pod jakimi względami będziemy porównywali ze sobą i oceniali sposoby rozwiązania);
- nazwanie, określenie, zdefiniowanie problemu (to, jak zdefiniujemy problem w dużym stopniu określa, które cele i metody powinny być zastosowane, aby ocenić przydatność alternatywnych rozwiązań. Ma to bezpośredni wpływ na wybór konkurencyjnych opcji);
- bieżące monitorowanie i ewaluacja wyników wybranej do realizacji polityki (po wyborze sposobu rozwiązania konieczną jest stała ocena czy przyjęte rozwiązanie wpływa w zamierzony sposób na rzeczywistość społeczną);
- określenie konkurencyjnych sposobów postępowania (zakładamy, że zawsze da się wyróżnić kilka sposobów rozwiązania problemu, należy je też opisać ze szczegółami).

W praktyce najczęściej wykorzystywaną metodą jest Analiza SWOT. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia). Metoda ta pozwala na ocenę wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na rozwój badanej organizacji.

Analiza SWOT opiera się na badaniu dwóch grup czynników: wewnętrznych i zewnętrznych. Każda grupa rozpatrywana jest pod kątem dodatniego i ujemnego wpływu na badaną organizację.

W formie graficznej analizę SWOT można przedstawić następująco:

		Uwarunkowania	
		wewnętrzne	zewnętrzne
Wywierany wpływ	pozytywny	Silne strony	Szanse
	negatywny	Słabe strony	Zagrożenia

W prezentowanej tabeli poszczególne określenia oznaczają:

Słabe strony - to negatywne zjawiska wpływające na ograniczenie szans i możliwości rozwojowych organizacji, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, brak koordynacji działań itp.)

Silne strony – to pozytywne zjawisko wynikające z samej organizacji (np. wysoki poziom wiedzy kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań itp.)

Szanse – to pozytywne zjawiska, które stwarzają możliwości rozwojowe niezależne od działań organizacji (np. położenie geograficzne)

Zagrożenia – to negatywne zjawiska wyływające z otoczenia organizacji, niezależne od jej działań (np. niedoskonałość rozwiązań prawnych, konkurencyjność sąsiednich podmiotów, pogarszanie wskaźników makroekonomicznych itp.)

Analizę SWOT przeprowadzono na specjalnie zwołanych w tym celu warsztatach w dniu 29.03.2014r. Wzięli w niej udział lokalni liderzy społeczności gminnej, radni, Wójt oraz pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W toku dyskusji ustalono wspólnie zarówno mocne jak i słabe strony gminy Brzuze, i rysujące się szanse i zagrożenia jej rozwoju. Efekt warsztatów prezentowany jest poniżej.

2 ANALIZA SWOT GMINY BRZUZE

Mocne strony gminy Brzuze:

- przebiegające przez obszar gminy szlaki turystyczne i odbywające się imprezy turystyczne;
- zaawansowana integracja lokalnej społeczności (udział w uroczystościach gminnych, piknikach, dożynkach itp.);
- oddalenie od centrów przemysłowych skutkujące czystym środowiskiem naturalnym;
- ekologiczne rolnictwo i gospodarstwa rodzinne nastawione na rozwój;
- liczne obiekty dziedzictwa kulturowego i pomniki przyrody;
- wykształcona i zaangażowana kadra nauczycielska oraz dobry stan obiektów szkolnych;
- ciekawa rzeźba terenu, występowanie jezior, czyste środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki;
- owocna działalność stowarzyszeń (KGW, Straż Pożarna) oraz grupy lokalnych społeczników;
- promocja gminy – strona internetowa, ulotki, foldery;
- rozwinięta infrastruktura – telefony i wodociągi;
- dobrze rozwinięta sieć dróg i chodników;
- niskie wskaźniki przestępczości i patologii (brak narkomanii);
- dobrze działająca służba zdrowia;
- profilaktyka zagrożeń społecznych;
- wysoki poziom świadomości społecznej mieszkańców i działający system selektywnej zbiórki odpadów;
- przynależność gminy do związków i stowarzyszeń samorządowych;
- działalność Punktu Interwencji Kryzysowej, pomocy psychologicznej, Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego, Klub Anonimowych Alkoholików;
- dostępność bazy sportowej (siłownia, boiska, sala gimnastyczna, stoły do tenisa stołowego), promocja zdrowego stylu życia;
- dbałość mieszkańców o estetykę posesji i wizerunek gminy
- oferta skierowana do inwestorów - tereny pod inwestycje.

Słabe strony gminy Brzuze:

- brak opieki medycznej i stomatologicznej w szkołach;
- brak mieszkań socjalnych i chronionych;
- brak form aktywizowania bezrobotnych;
- brak ścieżek rowerowych;
- brak placówek małej gastronomii;
- brak zorganizowanych form uprawiania sportu;
- ukrywanie przez część potrzebujących rzeczywistych problemów życiowych i występowania patologii;
- duża liczba osób niepełnosprawnych, występowanie barier architektonicznych;
- niewielkie możliwości zdywersyfikowania działalności gospodarczej;
- rabunkowa gospodarka w obrębie jezior i lasów;
- niski poziom wykształcenia mieszkańców;
- negatywne tendencje wśród osób objętych pomocą społeczną – wyuczona bezradność, postawy roszczeniowe;
- wysoka stopa bezrobocia na terenie gminy;
- niezadawalająca aktywność gospodarcza mieszkańców i niewielka mobilność bezrobotnych.

Szanse gminy Brzuze:

- utrzymanie się wzrostu gospodarczego i powstanie miejsc pracy;
- odwrócenie negatywnych tendencji w przyroście naturalnym;
- likwidacja barier architektonicznych;
- poprawa opłacalności produkcji rolnej;
- rozwój inwestycji w gospodarstwach rolnych;
- rekultywacja jezior i zalesianie najślabszych ziem;
- rozwój szkolnictwa zawodowego i dostosowanie wykształcenia absolwentów do rzeczywistych potrzeb rynku pracy;

- uczestnictwo Polski w UE i możliwość korzystania z programów pomocowych, zarówno dla samorządów, jak i przedsiębiorców;
- dalszy wzrost aktywności społecznej;
- rozwój wolontariatu;
- działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych.

Zagrożenia dla gminy Brzuze:

- pogorszenie się jakości środowiska naturalnego;
- wzrost przemocy w rodzinie;
- afirmacja alkoholu wśród młodzieży;
- nieobiektywne kryteria podziału środków unijnych;
- spadek autorytetu rodziny, dysfunkcyjność rodzin;
- emigracja zarobkowa części mieszkańców;
- zatrzymanie się rozwoju gospodarczego;
- starzenie się społeczeństwa;
- brak wystarczającej opłacalności produkcji rolnej;
- brak korzystnych rozwiązań prawnych dla samorządów, niewystarczająca subwencja oświatowa;
- nieskoordynowana i nieprzemyślana sprzedaż atrakcyjnych turystycznie gruntów przez ich właścicieli.

VI. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY SWOT

Dokonano w oparciu o Raport o Stanie Gminy Brzuze analiza SWOT wskazuje, które obszary szeroko rozumianej polityki społecznej wymagają długofalowych, perspektywicznych i przemyślanych działań. Jak wykazano powyżej podstawowymi problemami społecznymi wymagającymi rozwiązań są ubóstwo i bezrobocie. Skalę tych zagadnień obrazują oficjalne statystyki. Jednakże urzędowym danym wymyka się cała sfera takich problemów społecznych jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie. Ponadto w danych tych nie ma informacji na temat ograniczonego dostępu do dóbr społecznych osób przewlekle chorych, starszych i niepełnosprawnych. Dlatego też w opracowanych celach podstawowych ujęto również te niekorzystne zjawiska.

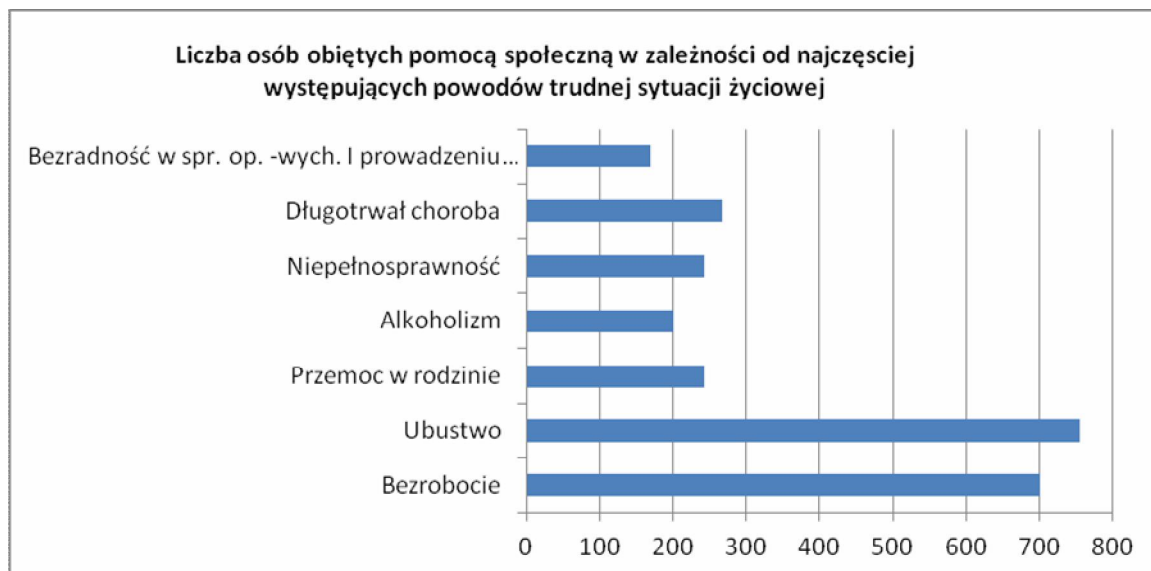
1. NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE GMINY BRZUZE

Istotą problemów społecznych jest to, że podlegają one wielorakim i złożonym powiązaniom pomiędzy sobą. Zaistnienie jednego z nich może wywołać w przyszłości kolejne, powodując w dodatku efekt tzw. sprzężenia zwrotnego dodatniego. I tak np. problem **bezrobocia** w krótkim okresie czasu może prowadzić do wystąpienia zjawiska **ubóstwa**. Ten z kolei w powiązaniu z wyżej wspomnianym bezrobociem rodzi poczucie frustracji braku perspektyw. Taki stan rzeczy sprzyja występowaniu zjawiska **alkoholizmu**, które jeszcze bardziej pogłębia ubóstwo i utrudnia znalezienie pracy. Alkoholizm może również prowadzić do **przemocy w rodzinie**. Spatologizowana rodzina nie jest w stanie przekazać pozytywnych wzorców, co w konsekwencji prowadzi do pojawienia się następnych pokoleń podatnych na patologie.

Jak wykazano powyżej najważniejsze w polityce społecznej powinna być profilaktyka zagrożeń, ponieważ siły i środki na nią skierowane procentują pozytywnymi efektami w przyszłości. Z dokonanej analizy wynika również, że problemy społeczne i obszary działań powiązane są ze sobą wieloma zależnościami i przenikają się nawzajem. Dlatego wykazano następujące grupy osób i obszary interwencji:

- środowiska osób niepełnosprawnych,
- osoby starsze,
- dzieci i młodzież szkolna z rodzin ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- grupy społeczne zagrożone chorobą alkoholową,
- rodziny dotknięte ubóstwem z powodu bezrobocia oraz rodziny wielodzietne i niepełne.

Analiza tabeli obrazującej liczbę osób objętych pomocą społeczną w zależności od trudnej sytuacji życiowej wskazuje, że do najczęstszych należą ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność i przemoc w rodzinie.

VII. OBOWIĄZUJĄCE USTAWODAWSTWO

Podejmowane działania nie mogą pozostawać w oderwaniu od ustawowych obowiązków wspólnoty samorządowej.

Podstawowe działania wspólnoty samorządowej w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej uregulowano w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zadania gminy obejmują między innymi zagadnienia:

- gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- edukacji publicznej,
- ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury, fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,

- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Ponadto gminy zobowiązane są realizować zadania wynikające z niżej wymienionych ustaw: **Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2 z późn. zm.)** Regulująca nowy system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast tak jak dotychczas szereg różnych, niezależnych od siebie świadczeń ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr. 122, poz. 1143 z późn. zm.). Ustawa o zatrudnieniach socjalnych stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności do osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr. 111, poz. 535 z późn. zm.). Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.). Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmu z dnia 26 października 1982 r., znowelizowana dnia 28 marca 2003 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 35, poz. 230, z późn. zm.).

Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem

problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.

Ustawa o promocji zatrudnienia i rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z póź. Zm.). Ustawa ta określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia ; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.)

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr. 210, poz. 2135) Ustawa określa: warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Uszczegółowieniem zadań jest ustaw z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wynikające z niej obowiązki gmin przedstawiono w poniższej tabeli.

Zadania gminy wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej	
własne	zlecone
<p>1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;</p> <p>2) sporządzenie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;</p> <p>3) udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz nie zbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;</p> <p>4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;</p> <p>5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;</p> <p>6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;</p> <p>7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;</p> <p>8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;</p> <p>9) praca socjalna;</p> <p>10) opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;</p> <p>11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;</p> <p>12) prowadzenie i zapewnianie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych</p>	<p>1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;</p> <p>2) opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;</p> <p>3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;</p> <p>4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłuską żywnościową lub ekologiczną;</p> <p>5) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;</p> <p>6) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwoju specjalistycznego wsparcia.</p>

<p>wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;</p> <p>13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;</p> <p>14) dożywianie dzieci;</p> <p>15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;</p> <p>16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;</p> <p>17) sporządzenie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informacyjnego;</p> <p>18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.</p> <p>Do zadań własnych gminy należą również:</p> <p>1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;</p> <p>2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;</p> <p>3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;</p> <p>4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.</p>	
---	--

VIII. STRATEGIA I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

1. MISJA, OBSZARY INTERWENCJI, CELE PODSTAWOWE, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA I SPODZIEWANE EFEKTY

Ustawa o samorządzie gminnym definiuje gminę jako wspólnotą samorządową zorientowaną na zaspokojenie potrzeb jej mieszkańców. Dlatego też władze gminy we wszystkich swych działaniach muszą dążyć do jak najlepszego i najpełniejszego zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności. Zgodnie z kanonami nowoczesnie rozumianej polityki społecznej polegać ma to nie tylko na dystrybucji dóbr, lecz na stwarzaniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Oczywiście biorąc pod uwagę istotę zrównoważonego rozwoju należy pamiętać o osobach wykluczonych, które z różnych przyczyn nie stają się beneficjentami przemian i wzrastającego poziomu życia. Obowiązującym minimum zaś powinno być zapewnienie jednostce bytowania w warunkach nieurągających jej godności.

Misją gminy Brzuze w zakresie polityki społecznej jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków życia ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W celu realizacji misji wytypowano 5 obszarów krytycznych odpowiadających grupom wymagającym wsparcia. Są to:

- **rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym,**
- **osoby starsze,**
- **niepełnosprawni,**
- **grupy społeczne zagrożone chorobą społeczną,**
- **dzieci i młodzież**

„Szczegółowy plan zadań wynikających ze strategii rozwiązywania problemów społecznych zawarty będzie w rocznych planach realizacyjnych uwzględniających m. in. rodzaj zadań, przewidywane środki służące do ich realizacji, realizatorów oraz zespoły zadaniowe dla budowy koncepcji projektów”

Rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym.

Rodzina stanowi podstawowe ogniwo w strukturze społecznej. O warunkach jej funkcjonowania i rozwoju decydują działania z zakresu polityki ekonomicznej i społecznej. Aby mogła wypełnić swoje zadania i obowiązki powinna być otoczona ochroną i wsparciem, a w szczególności należy zapewnić prawidłową realizację potrzeb rozwojowych i psychicznych dzieci, do których należy zaliczyć: potrzebę stabilizacji, bezpieczeństwa, przynależności uczuciowej. Od właściwego zaspokojenia potrzeb dziecka zależy prawidłowy przebieg jego rozwoju. Zaspokojenie potrzeb rozwojowych dziecka jest możliwe w rodzinie o prawidłowej strukturze i atmosferze gwarantującej poczucie stabilności i bezpieczeństwa. Okres transformacji i wiążących się z nim problemów bytowych staje się dla znacznej liczby rodzin obciążeniem, z którym nie są w stanie sobie same poradzić. Negatywne zjawiska pogłębiającego się bezrobocia, bezradności, niejednokrotnie grożące wejściem w patologię, dotyczą wszystkich członków rodziny, nie wyłączając dzieci. Przy realizacji zadań pomocy społecznej za priorytet należy przyjąć wspieranie środowisk i rodzin najbardziej zagrożonych biedą i trudnościami w rozwiązywaniu narastających problemów i to nie tylko ekonomicznych, ale też wychowawczych, psychicznych, zdrowotnych i innych.

Jak wynika z tabeli dotyczącej pomocy społecznej w gminie Brzuze z różnych jej form korzysta ponad 600 rodzin. Jest to wskaźnik bardzo wysoki i wskazuje, jak duża jest skala problemów, z którymi muszą zmierzyć się władze samorządowe. Głównym problemem większości rodzin jest bezrobocie, przy czym znaczna część osób (ok. 85%) nie ma uprawnień do świadczeń w formie zasiłków dla bezrobotnych i balansuje na poziomie minimum socjalnego. Dotyczy to głównie rodzin o niskim poziomie wykształcenia, a także wielodzietnych i niepełnych. Zjawiskiem wtórnym są występujące niejednokrotnie patologie, w tym głównie alkoholizm, pojawia się również przemoc. Powodują one niewydolność wychowawczą która najboleśniej dotyka dzieci w tych rodzinach. Występujące problemy powodują niewydolność finansową rodzin i środków na podstawowe potrzeby. Dzieci z tych rodzin są często nie prawidłowo żywione lub wręcz niedożywione, a jednym prawidłowym posiłkiem jest posiłek otrzymany w szkole. Działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane zależnie od występujących problemów. Innych form wsparcia wymagają rodziny dotknięte bezrobociem, innych z problemem uzależnień czy niewydolne wychowawczo. Chociaż zapewnienie właściwych warunków bytowych dzieciom jest obowiązkiem rodziców, to im samym należy niejednokrotnie udzielić wsparcia.

Cel główny: Utrzymanie podstawowych funkcji rodziny i zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z uwzględnieniem rodzin niepełnych i wielodzietnych, „Rozwój kół zainteresowań dających możliwość rozwoju osobowego oraz poznawania tradycji i kultury lokalnej”

Cele szczegółowe	Zadania	Spodziewane efekty
<ul style="list-style-type: none"> • zwalczanie bezrobocia i przeciwdziałanie jego skutkom; • organizowanie i rozwijanie kompleksowego wsparcie dla dzieci i młodzieży szkolnej; • organizowanie pomocy w rozwiązywaniu i ograniczaniu patologii • stwarzanie mieszkań socjalnych dla najbardziej potrzebujących; • pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej i eliminowanie postaw roszczeniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie pracy socjalnej z bezrobotnymi, współdziałanie z Powiatowym Urzędem Pracy; • motywowanie bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy, do przekwalifikowania, szkoleń, kursów; • zapobieganie poczucia zagubienia i odrzucenia społecznego (wsparcie psychologiczne, punkt konsultacyjny); • analizowanie zaburzeń u dzieci i szukanie ich przyczyn; • udzielanie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z trudnościami emocjonalnymi o rozstrojonym życiu uczuciowym; • dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego; • praca socjalna; • współpraca z pedagogami szkolnymi; • współpraca z instytucjami pozarządowymi, organizacjami, fundacjami, kościołami, realizującymi zadania z zakresu pomocy; • wykorzystanie różnych systemów wsparcia (psychologicznego, socjalnego, prawnego, OPS, 	<ul style="list-style-type: none"> • uaktywnienie osób bezrobotnych; • zmniejszenie bezrobocia; • poprawa sytuacji socjalno-bytowej • zmniejszenie skutków psychicznych i społecznych bezrobocia; • ochrona przed negatywnymi wpływami środowiska; • redukcja zaburzeń; • hamowanie rozwoju zjawisk patologicznych; • zmniejszenie patologii w rodzinach; • zapobieganie poczucia bezradności i osamotnienia.

	<p>Klub AA);</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie; • pomoc finansowana rodzinom zagrożonym; • wsparcie w odtworzeniu więzi społecznych rodzin poprzez uczestniczenie w grupach samopomocowych organizacji pozarządowych; • poradnictwo dotyczące możliwości poprawy sytuacji ekonomiczno-bytowej; • stymulacji aktywności własnej rodziny w celu zaspokojenia potrzeb socjalno-bytowych (wykorzystywanie własnych możliwości); • ożywienie życia społecznego w placówkach realizujących idee pomocy (organizacje pozarządowe, świetlice); • dożywanie dzieci i dorosłych; • badania jakościowe-pogłębienie diagnozy sytuacji socjalno-bytowej rodzin (dalsze rozpoznawanie potrzeb środowiska). 	
--	---	--

Osoby starsze.

Obserwowane procesy demograficzne od lat już wskazują na postępujące procesy starzenia się społeczeństwa. Proces ten dotyczy również mieszkańców gminy Brzuze. Problem ludzi starszych funkcjonuje w dwóch wymiarach. Pierwszy dotyczy indywidualnego podejścia i odczuć osoby starszej z jej problemami dnia codziennego, chorobami, poczuciem osamotnienia. Drugi punkt widzenia dotyczy rodzin, w których żyją osoby starsze. Borykają się one z wieloma trudnościami dotyczącymi konieczności zapewnienia tym osobom właściwej opieki. Problemy pojawiają się również wówczas, gdy wystąpi nierównowaga między indywidualnymi potrzebami człowieka starszego w codziennym życiu, a realnymi możliwościami rodziny w udzieleniu mu pomocy w przezwyciężeniu tych trudności. W związku z powyższym niezbędne jest poświęcenie należytej uwagi tej znaczącej części populacji, przede wszystkim zaś w celu zaktywizowania zbiorowości samych seniorów oraz wspomagania potrzebujących.

Cel główny: Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie marginalizacji starszego pokolenia, „Rozwój kół zainteresowań dających możliwość rozwoju osobowego oraz poznawania tradycji i kultury lokalnej”

Cele szczegółowe	Zadania	Spodziewane efekty
<ul style="list-style-type: none"> • jak najdłuższe utrzymanie zdolności seniora do samo egzystencji w swym naturalnym środowisku oraz optymalizacji jego aktywności, • zaktywizowanie rodziny do szerokich działań na rzecz członka rodziny, • zapewnienie wsparcia osobom starszym niezdolnym do samodzielnej egzystencji w środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> • stymulacja aktywności osób starszych, • rozwój środowiskowej pomocy społecznej (pomoc finansowa, świadczenia w naturze, usługi, porady), • udzielanie wsparcia środowiskowego ludziom starym, • działanie na rzecz integracji ludzi starszych ze środowiskiem, • edukacja rodzin w zakresie nabywania kompetencji koniecznych do kontaktów z osobami starszymi w rodzinie (docieranie do dzieci poprzez pracownika socjalnego). 	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie osamotnieniu i alienacji, umocnienie psychiczne, • zwiększenie kompetencji członków rodzin osoby starszej w zakresie sprawowania opieki, • stworzenie sprawnie działającego centrum konsultacji, poradnictwa i wsparcia.

Niepełnosprawni.

Osoby niepełnosprawne stanowią w Polsce bardzo liczną społeczność, która liczy około 4,5 mln osób (ponad 14% ogółem ludności), a prognoza GUS przewiduje, że w 2012 roku liczba ta wzrośnie do 7 mln. Prawnie osobami niepełnosprawnymi są te jednostki, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisję Lekarską przy ZUS, KRUS, jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ogranicza lub uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. W codziennym funkcjonowaniu osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody uniemożliwiające prowadzenie aktywnego życia społecznego oraz w znacznym sposób utrudniające integrację z najbliższą społecznością lokalną. Niewątpliwie osoby niepełnosprawne potrzebują więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, by móc osiągnąć takie same jakościowe warunki życia jak inni obywatele. Jest wiele sposobów eliminowania niepotrzebnych barier, jednak by poprawić społeczne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, pozytywnie przekształcić stan społecznej świadomości w zakresie niepełnosprawności, konieczne jest systematyczne planowanie działań odnoszących się do różnych obszarów rzeczywistości społecznej. Narzędziem pomocy, systematyzującym pomysły i zadania są przyjęte przez ONZ Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych. Zasady precyzują wstępne warunki równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społecznościach, wyodrębniają kluczowe obszary, które społeczeństwo zobligowane jest udostępnić niepełnosprawnym obywatelom, a także proponuje działania wdrożeniowe. Standardowe zasady służby jako baza przy formułowaniu celu głównego i celów szczegółowych w gminnej strategii osób niepełnosprawnych. W gminie Brzuze środowisko osób niepełnosprawnych jest dostatecznie dobrze rozeznane. Świadczeniami pomocy społecznej z tego tytułu objętych było w 2012 r. 158 osób.

Cel główny: Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej i integracja społeczna, „Rozwój kół zainteresowań dających możliwość rozwoju osobowego oraz poznawania tradycji i kultury lokalnej”		
Cele szczegółowe	Zadania	Spodziewane efekty
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie działań zmierzających do udostępnienia osobom niepełnosprawnym środowiska fizycznego, ułatwienie dostępu do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej; • aktywizacja zawodowa i wzmocnienie pozycji osób niepełnosprawnych tak, by mogły one realizować swoje prawa na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie wymagań dotyczących dostępności różnych grup osób niepełnosprawnych przy projektowaniu i budowie środowiska zewnętrznego; konsultowanie ze środowiskami osób niepełnosprawnych w tym zakresie; • dostarczanie informacji na temat diagnozy, praw, dostępnych służb i programów wszystkim osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom i opiekunom; • dążenie do zapewnienia na wszystkich poziomach właściwego szkolenia służb zaangażowanych w prowadzenie programów i usług dla osób niepełnosprawnych; • współpraca z organizacjami osób niepełnosprawnych w zakresie rozwiązań życia zawodowego i zatrudnienia; • podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych co do przysługujących im praw i możliwości; • zachęcenie 	<ul style="list-style-type: none"> • niwelowanie zjawiska alienacji społecznej osób niepełnosprawnych; • integracja z najbliższym środowiskiem; • aktywizacja osób niepełnosprawnych; • wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji; • niwelowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych; • zwiększenie mobilności zawodowej osób niepełnosprawnych; • przeciwdziałanie osamotnieniu i izolacji społecznej; • przełamanie niechęci pracodawców wobec osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności; • uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych w działalności placówek użyteczności publicznej; • ułatwianie osobom niepełnosprawnym codziennego kontaktu z instytucjami życia publicznego; • przełamanie barier niewiedzy i nietolerancji w stosunku do osób niepełnosprawnych.

	<p>przedsiębiorców w sektorze prywatnym, by w swych działaniach brali pod uwagę kwestie niepełnosprawności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspieranie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy; np. dofinansowanie krajowych i lokalnych programów aktywizacji zawodowej; • podnoszenie świadomości pracodawców celem przezwyciężenia negatywnych postaw i uprzedzeń w kwestii niepełnosprawności; szkolenia, informowanie o istniejących ulgach finansowych w przypadku zatrudnienia osób niepełnosprawnych; • podjęcie działań w celu podniesienia świadomości społeczności lokalnej na temat osób niepełnosprawnych, ich praw, potrzeb, możliwości wkładu w życie społeczne; • szkolenie pracowników mających częsty kontakt z osobami niepełnosprawnymi w zakresie problematyki niepełnosprawności; • aktywizacja osób niepełnosprawnych jako nauczycieli, 	
--	---	--

	<p>instruktorów i doradców w szkoleniach dla różnej kategorii pracowników i zainteresowanych instytucji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyrównanie szans rozwojowych i edukacyjnych; tworzenie integralnych form wychowania, nauczania i edukacji; • udostępnienie edukacji dla wszystkich uczniów niepełnosprawnych: tłumaczenie języka migowego, organizacja służb wspierających; • włączenie rodziców osób niepełnosprawnych w proces nauczania; • zapewnienie materiałów, stałych szkoleń dla nauczycieli niepełnosprawnych dzieci oraz dla nauczycieli wspierających 	
--	---	--

Grupy społeczne zagrożone chorobą alkoholową

Spożywanie alkoholu w nadmiernych ilościach niesie ze sobą wiele negatywnych konsekwencji, a w skrajnym wypadku prowadzi do uzależnienia. Konsekwencje nadużywania alkoholu są wielorakie. Można je podzielić na:

- problemy wypadków (wypadki w pracy i wypadki drogowe);
- problemy psychologiczne i egzystencjalne (próby samobójcze, wyobcowanie, zamknięcie się w sobie);
- fizjologiczne (zatrucia, choroby narządów wewnętrznych);
- dotyczy zachowań i ról społecznych.

Alkoholizm jest poważnym problemem społecznym, rzutującym na pozostałe sfery życia i generującym inne problemy społeczne. W szczególności alkohol prowadzi do wzrostu przestępczości, pogłębia ubóstwo, wywołuje przemoc w rodzinie. Dotyka coraz częściej młodzież, a w skrajnych przypadkach nawet dzieci w wieku szkolnym. Aby go zwalczyć potrzebne są nie tylko programy dla już uzależnionych, ale również działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom. Spowodowane jest to ofensywą reklamową zwłaszcza producentów piwa, adresowaną do ludzi młodych. Kampanie reklamowe odniosły pożądany z punktu widzenia wytwórców efekt i spożycie piwa systematycznie wzrasta. Osoby te narażone są na zwiększone ryzyko rozwoju choroby alkoholowej.

Cel główny: Aktywna forma przeciwdziałania negatywnych skutkom używania alkoholu oraz bieżące rozwiązania problemów alkoholowych wśród społeczności lokalnej, „Rozwój kół zainteresowań dających możliwość rozwoju osobowego oraz poznawania tradycji i kultury lokalnej”		
Cele szczegółowe	Zadania	Spodziewane efekty
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu; • udzielenie rodzinom w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; • prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, szczególnie dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie poza lekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów terapeutycznych dla mieszkańców gminy z uwzględnieniem specjalistycznych programów dla młodzieży; • podnoszenie standardu świadczonych usług zdrowotnych; • podnoszenie kwalifikacji przez personel realizujący program terapeutyczny; • wydawanie orzeczeń (opinii biegłych) dotyczących osób, wobec których toczy się postępowanie o leczenie odwykowe; • realizacja programów terapeutycznych dla osób zagrożonych uzależnieniem, ofiar przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy; • rozmowy motywacyjne, objęcie pomocą terapeutyczną, psychospołeczną osób, które podjęły leczenie odwykowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie spożycia alkoholu przez mieszkańców gminy; • zmniejszenie się liczby osób uzależnionych; • redukcja zjawisk przemocy w rodzinie, których sprawcami były osoby działające pod wpływem alkoholu; • zmniejszenie strumienia środków pieniężnych kierowanych do osób uzależnionych i ich rodzin; • ograniczenie zjawisk ubóstwa.

<p>dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszenie i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. 	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzanie nowoczesnych metod terapeutycznych i informatycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; szkolenie osób w zakresie pomocy dla ofiar przemocy; prowadzenie kampanii miejscowych dotyczących przemocy; prowadzenie działań pomocowych na rzecz ofiarom przemocy; prowadzenie programów edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz ich rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych alkoholu i narkotyków; organizowanie dla pedagogów szkolnych i nauczycieli prowadzących programy edukacyjno-opiekuńcze, profilaktyczne, socjoterapeutyczne, szkoleń, konferencji, warsztatów itp. wspieranie i włączanie się do kampanii ogólnopolskich, regionalnych, lokalnych w zakresie i uzależnień i przemocy wobec dzieci; współpraca z mediami w promowaniu zdrowego stylu życia; zaopatrywanie w materiały edukacyjno-profilaktyczne szkół, instytucji działających na rzecz dzieci osób i dorosłych; rozszerzenie programu zajęć psychoprofilaktycznych dla dzieci i młodzieży o różne formy zajęć sportowych organizowanych w szkołach i świetlicach; wdrożenie programów edukacyjnych skierowanych do sprzedawców 	
---	---	--

	<p>napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom powyżej 18 roku życia;</p> <ul style="list-style-type: none">• wspieranie działań instytucji działających na rzecz rodzin i osób z problemem alkoholowy;• wspieranie działań na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców gminy w związku z naruszeniem praw przez osoby będące pod wpływem alkoholu.	
--	---	--

Dzieci i młodzież.

W złożonej rzeczywistości społecznej, tam gdzie występują ubóstwa, bezrobocie i uzależnienia szczególnie dramatyczny jest los dzieci. Wychowują się często przy tym w dysfunkcyjnych rodzinach. Dzieci bywają niedożywione i zaniedbane, doświadczają przemocy ze strony dorosłych. Poza tymi oczywistymi niedostatkami należy zauważyć, że warunki finansowe w dużym stopniu decydują o szansach edukacyjnych młodego pokolenia. Dzieci z biednych rodzin zagrożone są dziedziczeniem biedy i negatywnych wzorców społecznych, ponieważ wstają w środowisku, w którym zanikają wzorce społeczne. Powoduje to zjawisko dziedziczenia ubóstwa i dysfunkcji występujących w rodzinie. Dlatego tak ważne są działania, zarówno w sferze edukacji i profilaktyki, jak i rozbudowany system świadczeń pieniężnych. Uzupełnieniem działań na rzecz dziecka jest akcja dożywiania dzieci w szkołach oraz wyposażenia ich w niezbędne przybory szkolne.

Cel główny: Wyposażenie młodego pokolenia w umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne w dorosłym życiu, przede wszystkim kształtowanie odpowiedzialności oznaczającej zdolność właściwego reagowania na wyzwania i nowe sytuacje życiowe, „Rozwój kół zainteresowań dających możliwość rozwoju osobowego oraz poznawania tradycji i kultury lokalnej”

Cele szczegółowe	Zadania	Spodziewane efekty
<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z najuboższych rodzin; • upowszechnienie wśród dzieci młodzieży idei samopomocy i samo opieki; • kształtowanie wśród dzieci i młodzieży postawy odpowiedzialności za: poprawę własnego położenia, edukację i doświadczenie, własne życie, zdrowie, fizyczne, emocjonalne, duchowe, wzrost, rozwój, przyszłość, w szczególności w perspektywie nieuchronności starzenia się. 	<ul style="list-style-type: none"> • przeciwdziałanie dewiacjom i patologii wśród dzieci i młodzieży; • stworzenie nowych miejsc pracy dla absolwentów; • wspieranie funkcji rodziny; • promowanie dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej; • zapewnienie pomocy socjalnej dzieciom i młodzieży dotkniętej ubóstwem; • ochrona dzieci i młodzieży przed przestępczością i przemocą; • podniesienie jakości pracy przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów 	<ul style="list-style-type: none"> • eliminowanie zjawisk patologii społecznej wśród młodzieży; • aktywizacja zawodowa absolwentów szkół średnich; • ukształtowanie wśród młodego pokolenia aktywności w rozwiązywaniu życiowych sytuacji problemowych; • wyrobienie nawyków zdrowego, aktywnego spędzania czasu wolnego.

2. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ STRATEGII I PODMIOTY WSPIERAJĄCE

- Wójt Gminy;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Szkoły Podstawowe i Gimnazjum Publiczne;
- Rewir dzielnicowych w Rypinie;
- Kuratorzy sądowi – Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- Straż Pożarna;
- Organizacje użyteczności publicznej;
- Stowarzyszenia;
- Podmioty składające swe oferty programowe;
- Kościoły parafialne.
- „Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi odbywać się będzie z udziałem mediów: lokalnej prasy, strony internetowej, BIP, plakatów, tablicy informacyjnej, informatorów oraz przez organizowanie wspólnych spotkań, szkoleń i wymiany doświadczeń a także zawieranie porozumień dotyczących wspólnego wykonania niektórych przedsięwzięć”

3. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I AKTUALIZACJA STRATEGII

Z uwagi na wagę zadań oraz długi okres realizacji strategii musi być ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie nie tylko zapewni sprawny i zgodny z harmonogramem postęp realizacji programu, ale również umożliwi ocenę zasadności przyjętych celów podstawowych oraz służących jej realizacji działań. Rzeczywistość społeczna jest obszarem, gdzie procesy zachodzą w sposób niezwykle dynamiczny i dlatego strategia musi mieć wybudowane mechanizmy pozwalające na ewaluację osiąganych wyników i korektę wyznaczonych zamierzeń.

Monitorowanie umożliwi zatem:

- bieżącą oceną realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów;
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych;
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji;
- dokonanie bieżących korekt i poprawek;
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Za proces ten będzie odpowiadał powołany przez Wójta Gminy Brzuze Zespół Zadaniowy ds. wdrożenia, realizacji i monitorowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zespół będzie prowadził monitoring w oparciu o wskaźniki finansowe i ilościowe. Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i organizacji, grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalone będą w zależności od ich kategorii (produkt, rezultat, oddziaływanie) miesięcznie – kwartalnie – rocznie.

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą:

- wymierne ilości zmodernizowanych obiektów i infrastruktury komunalnej dla funkcjonowania instytucji i organizacji ze sfery rozwiązywania problemów społecznych,
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych,
- zapewnienie transportu dla osób niepełnosprawnych,
- ilość uruchomionych działalności gospodarczych,
- ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- wskaźnik tempa zagospodarowania terenu objętego realizacją Strategii,
- liczba osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy,
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie,
- liczba osób które podjęły leczenie odwykowe,
- ilość zorganizowanych kampanii na rzecz profilaktyki antynarkotykowej oraz liczba osób, do których dotarły materiały i ulotki informacyjne o zagrożeniu związanym z tą patologią w ramach systemu pomocy,
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia,
- procentowy wzrost mieszkańców zadowolonych z jakości życia w gminie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem otwartym. Powinna być aktualizowana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie. Długotrwały charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej i ich uwzględniania w strategii. Dlatego wprowadzenie zmian w zapisach strategii jest niezbędne. Należy pamiętać, że zmiany te powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Najczęściej ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy, jak i jej otoczeniu, modyfikacjom poddane powinny być zapisy w części operacyjnej strategii.

Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w strategii jest weryfikacja w społecznym procesie, powtarzanym w cyklach trzyletnich.

Weryfikacja w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów w strategii. W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, których w dniu dzisiejszym nie przewidziano.

4. FINANSOWANIE STRATEGII

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie. Przewiduje się następujące źródła finansowania proponowanych działań:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- możliwe do pozyskania środki funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
- środki w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny, („Kapitał ludzki”).

5. OKRES REALIZACJI PROGRAMU

Strategia będzie realizowana w latach 2014 – 2020. Wybór tego okresu nie jest przypadkowy. Z jednej strony siedmioletni okres realizacji dla programów społecznych nie jest terminem długim, z drugiej zaś pokrywa się z przyjętym w Unii Europejskiej okresem budżetowania. Członkostwo Polski w strukturach Unii daje gminom niepowtarzalną szansę korzystania z różnych środków pomocowych, również w zakresie pomocy społecznej. Jednym z warunków uzyskania wsparcia jest posiadanie spójnej, całościowej wizji polityki społecznej gminy. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada tym warunkom.

6. WSPARCIE SZKOLENIOWE I EKSPERCKIE ZWIĄZANE Z ZAPLANOWANYMI USŁUGAMI

W celu sprawnego realizowania zaplanowanych w strategii zadań należy przeprowadzić cykl szkoleń skierowanych do potencjalnych usługodawców i realizatorów programów pomocowych.

IX. ZAKOŃCZENIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Brzuze pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Sukces jej realizacji zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju i osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm.

Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty. Nie bez znaczenia jest również wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Wdrożenie programu przyczyni się do znaczącego ograniczenia występujących na terenie gminy problemów społecznych. Jego efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej społeczności. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większej ilości środków na modernizację i rozwój.

PRZEWODNICZACY RADY
GMINY BRUZE

Krzysztof Budziński